N°. 695. 1855.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

WOENSDAG 22 AUGUSTUS.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

Zal er eindelijk eene Wet komen tot bescherming der Landverhuizers?

II.

Maar, vroegen wij, in ons vorig nommer, moet er niet *behalve* eene wet omtrent het onderwerp der landverhuizing, nog iets meer gedaan worden, om den stroom der landverhuizing herwaarts te lokken, en om daardoor onze handelsbetrekkingen met Amerika uit te breiden; met andere woorden: kan zoodanige wet *alléén* dat gehoopte uitwerksel hebben? Wij antwoorden volmondig *neen;* dat kan zij *niet*. Zij is wel vóór al het andere noodig, omdat haar *gemis alléén* reeds het oogmerk verijdelt, doordien de landverhuizer afkeerig is zijn weg te nemen door het oord, waar hij geene regtszekerheid noch bescherming geniet, en waar hij straffeloos is overgeleverd aan bedrog en misleiding, omdat hij in den regel, als doortrekkend vreemdeling, tijd noch gelegenheid heeft om de gewone strafwet in te roepen; maar, ook *met* zoodanige wet, of liever *door* dergelijke wet *alléén* zal het vervoer van Duitsche landverhuizers uit onze havens niet beduidend toenemen, noch de gewenschte uitbreiding van den handel op Amerika plaats hebben. Daartoe is, *naast* de wet, en zeker nooit *zonder* de wet, nog iets anders noodig. Zoo de Minister van Finantiën, in de zitting van 28 Junij, juist ingelicht was, had er destijds een overleg plaats tusschen eene Commissie uit de Kamers van Koophandel van Amsterdam en Rotterdam, en was hij van oordeel, dat het van belang was af te wachten wat, volgens het oordeel van die twee der zake zoo kundige en zoo bevoegde ligchamen, moet gedaan worden om den stroom der landverhuizing herwaarts te lokken.

De Minister was van oordeel, en wij deelen dat gevoelen, dat ook een groot *deel* van het welslagen afhangt van den ondernemingsgeest der bijzondere personen, welke zich deze zaak aantrekken, en hij voegde er bij, dat men van dien ondernemingsgeest veel goeds mogt verwachten, daar, o. a., een der grootste industriëlen van Amsterdam zich die zaak bijzonder heeft aangetrokken, en onlangs in de bijeenkomst van eene bijzondere maatschappij, de aandacht zijner medeburgers daarop heeft gevestigd. De Minister had hier blijkbaar op het oog de rede, door den heer VAN VLISSINGEN uitgesproken, waarop wij in ons vorig nommer bereids hebben gewezen.

Welnu, waartoe moet die ondernemingsgeest zich bepalen; wat kan hij doen om door het vervoer van landverhuizers, voordeelen te genieten en te verspreiden? Ons antwoord is eenvoudig dit: Er moet, behalve goede politie-verordeningen, ten nutte der doortrekkende landverhuizers, geschikte *gelegenheid* bestaan tot hunne *overbrenging* naar het land van bestemming; met andere woorden, er moet eene *geregelde vaart* op Amerika geopend worden, zoodat de landverhuizers weten kunnen, dat zij, na in Nederland goed te zijn ontvangen, op bepaalde tijden den overtogt kunnen ondernemen, en zoo doende ook in staat zijn om den tijd van hun vertrek naar Holland te regelen, en te berekenen hoe lang zij aldaar nog zouden moeten vertoeven alvorens scheep te gaan, iets, dat in de berekening der onkosten, vooral voor min bemiddelde emigranten, natuurlijk van veel belang is, gelijk het ook zeker niet buiten aanmerking blijven kan bij vele in het buitenland gevestigde solide maatschappijen, die zich met den *geheelen* overtogt van den landverhuizer, tegen eene bepaalde som, belasten. De heer VAN VLISSINGEN, die zich persoonlijk met het onderwerp heeft bezig gehouden en daarvoor onderscheidene reizen heeft gedaan en pogingen aangewend om de zaak op de eene of andere wijze met kracht op touw te zetten, wijst er op, dat niet overal de overbrenging van landverhuizers met stoomschepen geschiedt, maar dat, zoowel uit de havens van het vaste land als uit Engeland, de *meeste* landverhuizers met *zeilschepen* vertrokken, en hij vindt het onbegrijpelijk, dat wij Nederlanders, wij, zoo bij uitstek voordeelig gelegen, daarvan geen partij hebben getrokken. Hij verbindt daaraan eene niet zeer opwekkende vraag, doch die meermalen in Nederland gedaan en tot Nederlanders gerigt is, namelijk deze: »Zijn wij dan onherroepelijk gedoemd, om, als het ware met blindheid geslagen, den weg te blijven begaan, die ons ten verderve leidt? Zoo lang wij zullen roemen op onze *voorouders*, om door hunne grootheid onze onbeduidendheid te bedekken, zoolang wij niet zullen vertrouwen op eigen krachten en er niet trotsch op zijn, *zelve* van eenige beteekenis te worden, is er aan geene verbetering te denken.»

Inderdaad, het stilzitten van zoovelen, ook met betrekking tot deze aangelegenheid, is een treurig bewijs van het hand over hand toenemend gebrek aan veêrkracht in de hoofdstad des Rijks, tot welks reeders en handelaren de heer v. VL. bepaald het woord voerde en die hij opriep tot deelnemende werkdadigheid. Hij bepaalt zich dan ook (en daarover zoo aanstonds nog een enkel woord), in de uiteenzetting zijner denkbeelden, alléén tot *Amsterdam*. Hij verklaart reeds lang op het oog te hebben gehad de landverhuizers naar zijne geboortestad te trekken.

Hij zegt ook verder, en wij gelooven het gaarne, dat het Amsterdam niet aan schepen ontbreekt, geschikt tot het vervoeren van landverhuizers, en komt daarna als van zelf tot het in overweging geven van het plan om aanvankelijk eene goede regelmatige zeilpaketvaart van Amsterdam op New-York tot stand te brengen, tot vervoer van landverhuizers, welk vervoer, volgens hem, den grond moet leggen tot een vaart en handel, die van zeer groot belang zijn, zoodat het welligt voordeelig kan zijn om, wanneer eenmaal de zaak goed in gang is, er ook *stoomschepen* aan te verbinden. Zietdaar dus de twee noodige zaken: eerst eene goede policiewet regelende het toezigt op de landverhuizers, uitgaande van milde, hen beschermende beginselen; en, ten tweede, eene geregelde paketvaart, hetzij dan aanvankelijk alleen met zeilschepen of ook gedeeltelijk met stoomschepen. Tot het eerste is noodig ijver bij de Regering; tot het laatste wordt vereischt ondernemingsgeest bij de reederij en handel; vereeniging, zamenwerking: kortom, *handelen*.

Maar moet zich, en zietdaar eene andere vraag, eene zoodanige paketvaart uitsluitend bepalen tot Amsterdam? Wij misprijzen natuurlijk de voorliefde van den wakkeren industrieel voor zijne geboortestad geenszins. Wij verwonderen er ons zelfs te minder over, naar mate dáár zeer zeker aansporing tot ondernemingsgeest, en tot het ontwaken »uit den slaap, waarin wij gedompeld zijn» te meer noodig en nuttig is, en wij stemmen geheel met hem in, dat bij welslagen dezer poging, en in 't algemeen bij fiksche opwakkering, men dan als van zelf minder behoefte zal gevoelen om steeds op vroegere welvaart, op onze voorouders terug te wijzen, die dan toch ook niet stil zaten; want, zoo als de heer v. VL. het ferm aan het verstand brengt, die »toch niet op hun *leuningstoel* werelddeelen hebben veroverd, waarvan wij nog de vruchten plukken.»

Maar, zonder dat wij de belangen van Amsterdam iets willen te kort doen, of zelfs in de verte verhinderen, dat de roepstem van den heer v. VL. tot de Amsterdammers gerigt, eene stemme des roependen in de woestijn zou moeten blijven, zoo nemen wij ten deze een meer algemeen standpunt aan en willen liever den blik iets verder laten gaan. Het kan den heer v. VL. niet onbekend zijn, dat er nog eene andere reeds »wakkere» en telkens wakkerder wordende koopstad in Nederland is, waar met elken dag vooruitgang op de baan der wereldbeweging merkbaar is; waar de hartader *snel* klopt en waar, in overeenstemming daarmede, de burgerij naar de Staten-Generaal en naar de provinciale en gemeentelijke vertegenwoordiging, ook mannen afvaardigt, die bereid en in staat zijn milde beginselen in handelswetgeving en nijverheidsbelang voor te staan en te verdedigen; die uit ons belastingstelsel willen weggenomen hebben al wat den arbeid belemmert of de productie hinderlijk is, en die daarbij, ook in het staatkundige — en kan het anders — een ruimen, liberalen blik hebben.

Eilieve, is het niet opmerkelijk, dat in die zitting van 28 Junij *geen enkel* der Amsterdamsche afgevaardigden een woord gezegd heeft tot ondersteuning van het door den heer THORBECKE geopperde denkbeeld, dat geheel in den geest is van het plan door den heer v. VLISS. beoogd en uiteengezet; ja zelfs niets tot ondersteuning en aanbeveling van laatstgenoemd plan zelf? Dit toch had men zeer zeker kunnen doen, zoo men al geen blijk van instemming wilde geven met wat door den spreker uit Maastricht werd aangeprezen? De Minister zelf wees immers op dat plan.

Maar, dit daargelaten, Rotterdam en Dordrecht hebben reeds in 1850 de zaak eener geregelde *stoom*-paketvaart willen op touw zetten. De reeds ver gevorderde pogingen zijn destijds afgesprongen, misschien wegens redenen, die bij de oprigting eener *zeil*vaart geheel komen te vervallen. Rotterdam, Duitschlands natuurlijke haven, en thans buitendien door den Rijn-spoorweg nog digter aan de Duitsche Rijnhavens en het spoorwegnet van gansch Europa verbonden, zal, vertrouwen wij, ook nu zijne ijverige Kamer van Koophandel in de zaak op nieuw gemengd is, niet nalaten om ook haar regtmatig aandeel in de gehoopte gunstige uitkomsten te erlangen.

Rotterdam heeft *ook* schepen en kapitalen met wakkere, waakzame en werkzame handelshuizen, en het is dáár dat de handel en de pers bij herhaling hebben aangedrongen om toch het wetsontwerp van Februarij 1853 niet langer in de kartons der ministeriën te laten begraven liggen.

Niets verhindert echter, naar onze bescheiden meening, dat er eene op goede grondslagen rustende combinatie tot stand kome, omdat toch, bij het geheel nieuwe der zaak, eene concurrentie, nu reeds, beider geïsoleerde pogingen, die in den aanvang toch altoos nog zwak zullen zijn, zou tegenwerken en welligt verijdelen.

De hoofdzaak is: de landverhuizers naar *Nederland* te lokken; het buitenland, zoowel de Regeringen als de geaccrediteerde maatschappijen voor landverhuizing, de overtuiging te geven dat zij daar even goed, ware 't mogelijk, beter worden behandeld en goedkooper de overtogt kunnen doen; en dan is het, in 't algemeen belang, van minder beteekenis in *welke* haven van Nederland de landverhuizer wordt ontvangen en de reis naar de nieuwe wereld of Australie aanneemt. Zoo Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht zich daaromtrent verstaan, kan elk zijn aandeel in de combinatie brengen en genieten, mits er zich maar eene *algemeene* Nederlandsche Maatschappij tot ontvang en overvoer van landverhuizers vorme, die hare bronnen en vertakkingen moet zoeken in het hart van Duitschland, en die immers hare natuurlijke uitwateringen heeft aan de monden van de Maas, 't IJ of de Merwede.

Zóó de taak opgevat, met wakkere mannen aan het hoofd — mannen, die eens voor al met slaapmuts, pantoffels en lange pijp gebroken hebben en overgegaan zijn tot de geloofsbelijdenis, dat »*tijd geld is*,» — dan voorzien wij in het belang der algemeene welvaart nog rijke vruchten van een nieuwen tak van bedrijvigheid, die ons land, gaande weg, nader tot, en in uitgebreider handelsbetrekking zal brengen met dat groote werelddeel, op welks voorspoed en krachtsontwikkeling, door eenvoudige maar wijze wetten gesteund, ieder met bewondering staart, en waarvan in de oude wereld geen gelijk voorbeeld aan te wijzen is.

Wij komen welligt later op de zaak der landverhuizing terug. Het onderwerp is wel der moeite waardig, om van alle kanten bezien te worden. Ons doel was nu alleen, om het denkbeeld, in de laatste vergadering der deze week te sluiten zitting, besproken en ook buiten de Kamer ijverig ter harte genomen, levendig te houden. *Zonder* eene goede wet zal *geene* onderneming zich wagen iets te beginnen; en van daar welligt ook eene der redenen, dat, na het mis-

lukken der eerste poging te Rotterdam, de zaak is blijven rusten. De bouwstoffen voor die wet zijn in een behoorlijk ontwerp, vergezeld van eene Memorie van Toelichting, aanwezig. Het is het wetsvoorstel door den vorigen Minister van Binnenlandsche Zaken onderteekend en bij de Tweede Kamer ingekomen in Febr. 1853, No. LXXXIII. (Zittingjaar 1852—53.)

Waarschijnlijk zal de ondervinding sedert geleerd hebben, of- en welke nieuwe bepalingen nog noodig zouden kunnen zijn. Dat de Regering die dan bij het vorig ontwerp voege, en verder hare medewerking verleene tot al wat door de particuliere ondernemingsgeest, bij het op touw zetten der zaak, in billijkheid, zou kunnen verlangd worden; wel te verstaan, geene geldelijke ondersteuning of inmenging, maar vergemakkelijking; hulp, en vooral krachtdadige medewerking van onze gezanten en consuls buiten 's lands, die ten deze veel goeds kunnen doen in het belang van Nederlands eer en handelsuitbreiding.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Meer nog dan in de laatste dagen ruimen de staatkundige nieuwstijdingen heden plaats in voor die, welke betrekking hebben op de reis van Koningin Victoria naar Parijs. De Fransche dagbladen zijn gevuld met verslagen omtrent de aankomst van Hare Britsche Majesteit in de hoofdstad van Frankrijk. De Engelsche bladen wijden ook zeer uit over deze belangrijke gebeurtenis en bevatten odes en dythirambes in proza, in afwachting der correspondentien, welke hun de handelingen, houding en gebaren hunner vorstin, gedurende haar verblijf op het vasteland, zullen doen kennen. Sedert eenige dagen wordt de dagbladpers van beide natien als het ware overladen met verslagen der feesten en plegtigheden van allerlei soort, zoowel ter Tuilleriën als in de stad Parijs.

In de Fransche post vinden onze lezers eenige bijzonderheden deswege, welke ons wel van dien aard voorkomen om belangstelling te kunnen inboezemen. De intogt te Parijs was luisterrijk en waardig de natien, die ieder door hunne vorsten vertegenwoordigd waren, gelijk ook de talrijke toebereidselen deden voorzien op al die plaatsen waar langs de stoet moest trekken. Evenwel schijnt het dat de geestdrift der menigte een weinig bekoelde, naardien haar geduld zoo lang op de proef was gesteld en uit hoofde der duisternis, welke den stoet voor het oog begon te bedekken, daar de Koninklijke trein aan het Straatsburger station een uur later dan aangekondigd was aankwam.

De Zondag was geheel der rust toegewijd. De Doorluchtige gasten hebben enkel eene wandeling in het bosch van Boulogne gedaan.

Begeven wij ons thans naar het oorlogstooneel.

Eene depêche van den generaal Pelissier, gedagteekend van den avond van den 18 dezer, meldt, dat de Russen een wapenstilstand verzochten, tot wegruiming hunner dooden; dat verzoek werd hen toegestaan. De door de Russen aan de Tschernaia geleden verliezen zijn alleraanmerkelijkst. De belegeringswerken zijn belangrijk gevorderd; zij worden door de artillerie gedekt en door de vesting niet verontrust.

Eene andere depêche van generaal Simpson meldt, dat in het jongste gevecht niet Liprandi, maar Gortschakoff het bevel over den aanval voerde, alsmede, dat de geallieerden 600 gevangenen maakten.

Eene depêche van vorst Gortschakoff behelst thans mede het berigt van de hervatting van het bombardement tegen Sebastopol. De depêche verklaart tevens, dat de Russen het vuur met klem beantwoorden en reeds eenige batterijen der geallieërden tot zwijgen gebragt hebben.

Berigten uit Konstantinopel bevestigen nader hetgeen wij eenige dagen geleden zeiden, aangaande het verlangen van Omar Pacha, om niet naar de Krim terug te keeren; dat gevoel is te natuurlijker, daar de Ottomanische strijdkrachten, aan zijn kommandement toevertrouwd, zeer verminderen. Van daar dat zij geen deel namen aan den jongsten strijd bij de Tschernaia, in de nabijheid dier streken, waar zij zoo lang gekampeerd hebben.

De stad der Dardanellen is kalm; het kamp der bachibouzouks thans ontdaan van de meest onrustige elementen, is weder tot rust gebragt. De schuldigen, die men onder bereik kon krijgen, zijn gestraft.

Deze feiten blijken uit een brief, den 6 Augustus aan den Minister van Oorlog door den generaal Beatson gerigt, die van zijne ongehoorzame soldaten hoopt ontdaan te worden, en wiens dood meer dan eens gelogenstraft, gevolgelijk, gerangschikt kan worden onder de duizende verdichte geruchten, waarvan de telegraaf als verantwoordelijk uitgever optreedt.

Eene quaestie van souvereiniteit verontrust thans Moldavie en geeft gegronde vrees op eene botsing met Turkije. Men weet, dat de laatste Weener Conferentien, zonder iets bepaalds voor te stellen omtrent de uitwendige organisatie der Donau-Vorstendommen en hunne betrekkingen met de Porte, echter op nieuw de onafhankelijkheid en de nationaliteit van hun inwendig beheer gestipuleerd hebben.

De Ottomannische opperleenheerschappij zou zich slechts openbaren in de ontvangst eener jaarlijksche schatting en in de benoeming van een regeringshoofd.

Nu hebben eenigen tijd geleden de Israëlieten, in Moldavie gevestigd, met opzigt tot hunne burgerschapregten, gelijkstelling verzocht met de overige bewoners der vorstendommen.

De Divan heeft dit verzoek op gunstige wijze beantwoord en bij een brief aan den hospodar Ghika gerigt, heeft de minister van buitenlandsche zaken dien vorst uitgenoodigd, om regt te doen wedervaren aan de klagten zijner Israëlitische onderdanen, dat is, om hun op gelijken voet te stellen met de overige inwoners.

Deze depêche en vooral de bewoordingen, waarin zij vervat is, kwetsten de Moldavische autoriteiten zeer, naardien zij daarin de strekking meenden te bespeuren om hunne instellingen aan de algemeene wetten van het Keizerrijk te onderwerpen. Deze quaestie op zich zelve is te belangrijker, naardien in Moldavie de joodsche bevolking zeer talrijk en zeer veracht is en tot dusverre geen territoriale goederen bezitten kan. De opheffing van dit verbod zou in de organisatie van staat wijzigingen brengen van zeer gewigtigen aard, naardien de meest welgestelden onder de Israëlieten, welke onder vreemde bescherming staan, eigenaars zijn van bewijsschriften van hypotheken, welke de groote eigendommen der Moldavische boyards drukken.

De hospodar heeft zich bepaald bij de verzending der Ottomanische depêche naar zijn raad, met aanbeveling om onder de grieven der Israëlieten diegenen te onderzoeken, welke hersteld kunnen worden en die welke volgens de van kracht zijnde wetten geen punt van overweging kunnen uitmaken.

Er zijn geene mededeelingen ontvangen omtrent het gevecht bij Sweaborg; bij voortduring dezelfde tegenstrijdigheden; maar men begint nogtans uit dat alles als waarheid te onderkennen, dat de stad — overigens zeer onbelangrijk en slecht 4000 inwoners tellende — zeer geleden heeft, doch dat de fortificatien weinig schade leden. Het is thans ook zeker dat Helsingfors geen letsel bekwam, daar de bommen den grond der reede niet konden bereiken.

Eene depêche uit Hamburg, gisteren door de Parijsche *Patrie* medegedeeld, meldt dat twee Engelsche stoombooten den 10en gedurende vijf uren de batterijen aan de kust van Riga bombardeerden, welke zeer veel geleden hebben. Dat is het eenig berigt, dat wij van dat wapenfeit aantreffen en zoo het inderdaad op waarheid berust, baart het verwondering dat dit bombardement, hetwelk op den 10en zou hebben plaats gehad, niet vroeger in het Westen vernomen is.

Wij verwachten steeds eene bevestiging en nadere bijzonderheden deswege.

Eene telegraphische depêche uit Madrid van den 18 Augustus, meldt, dat het cijfer der vrijwillige inschrijvingen voor de leening van 230 millioen realen, nog geen 31 millioen bedroeg, zijnde iets meer dan een achtste gedeelte van het geheel. Men begint deze fondsen ter beurze tegen 10 pCt. verlies aan te teekenen.

Dezelfde depêche meldt, dat koningin Isabella haar verblijf in het Escuriaal tot half September zal verlengen.

FRANSCHE POST.

Men meldt uit Parijs: Onze stad heeft een schouwspel gezien, eenig in zijne soort en zonder voorbeeld in de geschiedenis. Wie had ooit kunnen denken aan eene alliantie tusschen Frankrijk en Engeland, zoo innig, dat eene Koningin van Engeland in de hoofdstad van Frankrijk een bezoek aflegt!

Dit is den 18 Aug. 1855 geschied en alle pracht en heerlijkheid, welke men hier aanschouwt, verdwijnt bij het staatkundig gewigt van deze gebeurtenis. Naar al wat men hoort, moeten wij dan ook bekennen, dat Frankrijk van het hooge gewigt van deze gebeurtenis doordrongen is, en zelfs de vijanden van de tegenwoordige regering geven toe, dat eene alliantie tusschen Engeland en Frankrijk, zoo innig als de tegenwoordige, als eene gebeurtenis beschouwd moet worden, welke op de beschaving en de toekomstige gedaante van Europa van onberekenbare gevolgen zijn moet.

De bevolking der hoofdstad was sedert den vroegen morgen op de been en eene bonte menigte wemelde langs de boulevards om een plaatsje uit te zoeken; de ruimte van het Straatsburger-spoorweg naar St. Cloud, was niet voldoende om de aanschouwers te bevatten, die uit alle oorden der wereld gekomen waren om eene Koningin van Engeland tegenover een Keizer van Frankrijk in het rijtuig te zien zitten.

Natuurlijk was in de onmiddellijke nabijheid van het spoorweg-station, namelijk op den nieuw aangelegden boulevard de Strasbourg en den daaraan grenzenden omtrek het meeste volk vereenigd; en wie van uit de hoogte daar op den onophoudelijken stroom en de digte massa der menschen een gezigt had, die kon zich een denkbeeld vormen van de elasticiteit van het menschelijk ligchaam. De beide kanten van het trottoir, op hetwelk de Koningin bij het verlaten van den spoorweg trad, waren met groen en bloemen versierd en het trottoir zelf met het rijkste tapijt bedekt. Op het plein van het spoorweg-station was eene vierkante ruimte afgebakend, die gereserveerd bleef voor hen, die uitnoodigingskaartjes hadden ontvangen, zich daarheen te begeven. Daar zag men een aantal dames vereenigd, getooid in het schitterendste toilet, hetwelk een luisterrijk gezigt opleverde.

Het plein vóór het station, en vooral het midden, was prachtig versierd met bloemen-guirlandes en met de Fransche en Engelsche vlaggen. De voorzaal van het stationsgebouw was geheel in eenen tuin herschapen. Deuren en ramen waren weggenomen en de grond met de heerlijkste tapijten van verschillende soort bedekt. Aan beide zijden van den ingang waren buitengewoon groote bloempotten geplaatst. Aan de façade naar den Boulevard, zag men het wapen des Keizerrijks met de trophees prijken, omgeven met medaillons, waarin de initialen van Koningin Victoria en prins Albert.

Maar dat alles verdween bij het gezigt, dat de boulevards in hunne geheele lengte aanboden, en wel niet alleen door hun feestelijk voorkomen, maar voornamelijk door de onafzienbare menigte, welke op de straten geschaard stond, zich voor de ramen van alle huizen, zelfs tot op de daken, vertoonde, waar men menschen zag, die zich aan de schoorsteenen vasthielden, om van dit verheven standpunt den stoet te zien voorbij trekken. Van alles was gebruik gemaakt; de uitsteeksels van de winkels, de steigers voor woningen, die nieuw gebouwd of hersteld werden, — kortom alles wat maar eenigzins geschikt was om er op te staan of te zitten, was in beslag genomen. Men zag overal geïmproviseerde tribunes, met toeschouwers er op in hun feestgewaad, terwijl beneden op de straat de troepen en de nationale garde twee linien vormden, waarachter zich een gewoel van menschen bewoog, dat onbeschrijfelijk mag genoemd worden. En dit schouwspel vertoonde zich op alle gedeelten van de Boulevards, van de Rue Royale, van de Place de la Concorde en van de Champs Elysées af, tot aan den triomfboog aan de Barrière de Etoile toe. Even vol was het van hier tot aan St. Cloud, hoewel de trein hier eerst is aangekomen toen het geheel donker was.

Het buitengewoon groot aantal toegestroomde personen, op eene in verhouding tot Londen zoo geringe uitgestrektheid vereenigd, moest de Koningin nog meer verrassen dan alle eerepoorten met hare opschriften, enz., hoe vereerend de eerste en hoe vleijend de laatste ook zijn mogen. Onbeschrijfelijk toch is het gezigt van zulk eene toegestroomde menigte leden uit alle standen der maatschappij en uit alle oorden, met de aan ieder landaard bijzonder eigen physionomien, als zich thans te Parijs ophouden, gevoegd bij de bevolking der hoofdstad zelve, waarvan het grootste gedeelte — de arbeidende klasse — zich evenzeer onderscheidt door zijne nieuwsgierigheid als door zijn opgeruimd humeur en zijne deelneming Langs den geheelen afstand van het spoorwegstation naar St. Cloud, die 14 kilometers groot is, kon de Koningin elk oogenblik het welkom dat haar toegeroepen werd, vernemen. Ondertusschen dient gezegd te worden, dat de geestdrift, hoe algemeen die ook geweest zij, geenszins in eene luidruchtigheid ontaardde, die met de welvoegelijkheid in strijd was. Men was volkomen doordrongen van den eerbied, aan de vorstelijke bezoekster verschuldigd.

De Koningin had in haar rijtuig haar dochter, de koninklijke prinses naast zich. Tegenover haar zat de Keizer naast prins Albert. In het daarop volgende rijtuig bevond zich prins Napoleon, naast de prins van Wallis, terwijl in de volgende rijtuigen gezeten waren: de markiezin Ely lady Churchil mlle Bulteel, de graaf Clarendon, lord Cowley de markies van Breadalbane, de markies d'Abercorn, lord Alfris Paget, de kolonel Phipps, de generaal-majoor Grey, de kolonel Biddulph en sir. James-Clark.

Bij het spoorweg-station bevond zich eene deputatie van de leerlingen van de Polijtechnische school, die het sneuvelen van bloedverwanten onder de muren van Sebastopol te betreuren hebben, met een rouwfloers om den arm. De Koningin, die door den Keizer daarop was opmerkzaam gemaakt, scheen deze met veel belangstelling gadeslaan.

Bijna ten 9 ure kwam de stoet, begroet door salvo's uit het geschut, op het paleis te St. Cloud aan, waar de Koningin op de trappen ontvangen werd door de Keizerin en prinses Mathilde. Hier bevonden zich almede de dienstdoende dames en officieren van het huis des Keizers en de Keizerin, de maarschalken van het paleis, de dames en officieren, die gedurende het verblijf der Koningin bij haar de dienst zullen waarnemen, de groot-officieren der Kroon, de Minister van Staat, en van het huis des Keizers, en de Minister van Buitenlandsche Zaken.

Onmiddellijk daarna begaf men zich naar de groote zalen waar de Keizer aan de Koningin de Ministers en de officieren van zijn huis voorstelde.

Ten 9½ ure hebben HH. MM. zich begeven naar de galerij van Diana, waar hun het diner wachtte. Nadat dit afgeloopen was, verschenen zij in de groote zalen, waar zij tot elf ure gebleven zijn.

Hoewel de orde langs den geheelen togt, dien de stoet doortrok, voorbeeldeloos was, heeft men echter niet kunnen beletten, dat eenige ongelukken plaats hadden.

De prijzen, welke men voor de plaatsen op de Boulevards betaalde, om den stoet te zien voorbijgaan, waren buitensporig hoog. Men kan aannemen, dat in het geheel wel 1 millioen francs op deze wijze voor de tribunes betaald werd.

Den 19 is St. Cloud en geheel Parijs prachtig geillumineerd geworden.

— De *Moniteur* deelt ook een uitvoerig verslag mede der komst van Hare Majesteit Koningin Victoria te Parijs. Wij gaan met stilzwijgen voorbij dat gedeelte van dat artikel betrekking hebbende op de decoratien in de straten en op de pleinen, welke de trein doortrok.

„De komst van H. M. Koningin Victoria in de hoofdstad van Frankrijk en de ontvangst vol geestdrift, welke Haar te beurt viel, zullen de luisterrijkste bladzijden der geschiedenis uitmaken van de beide natien voortaan door de nauwste en meest onverbreekbare banden vereenigd. Nooit werd een meer bekoorlijk feest door fraaijer weder begunstigd.

. . . .

„Tegen twee uren waren de werkplaatsen gesloten, de markten ledig en verlaten, eene groote schare volks stroomde naar de plaatsen langs welke de trein moest doortrekken, waar de menigte reeds zoo groot en digt opeen gedrukt was dat er voor geen enkelen man ruimte was. De arbeidende klasse onderscheidde zich vooral door vrolijkheid en opgeruimd humeur. Talloze corporatien van Parijs van het landgeregt, en der darpen, op verscheidene mijlen afstand gelegen, defileerden met banieren aan het hoofd in allerijl, op de punten, welke men hun had aangewezen.

„Wij behoeven niet uit te weiden over de gevoelens van het leger en der nationale garde. De Koningin doorliep van het Straatburger station tot St. Cloud een dubbel gelid soldaten (de nationale garde ter regter en het leger

ter linkerzijde), op een uitgestrektheid van 14 kilometers; zij kon zien met welk een geestdrift al die mannen bezield waren, en hoe gelukkig zij zich gevoelden om in denzelfden juichtoon den naam des Keizers met die van zijne doorluchtige landgenoote te vereenigen.

« Ten zes ure kwam Z. K. H. prins Napoleon aan het station, waarheen zich reeds de maarschalk Magnan, de prefect van de Seine en de prefect van politie begeven hadden.

« De plaats voor de dames gereserveerd en de bovenste gallerijen waren bezet door een deftige menigte, waaronder men engelsche officieren en verscheidene aanzienlijke vreemdelingen bemerkte.

« Ten zeven ure werd het station geillumineerd; vergulde kandelabres en lustres met waskaarsen verspreidden een schitterend licht in de salons, terwijl het van buiten nog klaarlichte dag was. Ten zeven ure en twintig minuten kondigden een-en-twintig salutscholen de aankomst van den koninklijken trein aan. Een oorverdoovend hoerah, door de menigte aangeheven, beantwoordde het geschut der artillerie.

« H. M. de Koningin werd met de levendigste en warmste kreten begroet. De generaal Lawoestine bood H. M. namens het 9de bataillon garde nationaal een schitterende bouquet aan, dat H. M. op de bevalligste wijze aannam.

« De toejuichingen en hoera's hielden niet op te weergalmen langs den weg, welke de trein doortrok. Naarmate de avond meer aanbrak, deed eene onderaardsche, schitterende en tooverachtige illuminatie de duisternis meer verdwijnen en ging als flambouwen HH. MM. op den weg voor. Dit nieuwe schouwspel, bij het programma gevoegd, deed de geestdrift en verrukking der menigte ten top stijgen.

« Ten kwart voor negen ure kwam de stoet te St. Cloud aan, hetgeen door een salvo der artillerie werd aangekondigd.

— Niemand is onbekend met den naam van Abd-el-Kader, de ex Emir, maar velen weten ongetwijfeld niet, dat hij sedert zijne gevangenneming lid van het Aziatisch genootschap te Parijs is geworden en dat hij onlangs een werk heeft geschreven, dat hij aan den heer Reinaud, lid van het Instituut, heeft gezonden, om aan de maatschappij, waarvan hij voorzitter is, te worden aangeboden als een blijk van hulde. De *Moniteur* van 9 Julij bevat daarvan een verslag, geschreven door den geleerden bewaarder der manuscripten, die zich thans in de Keizerlijke boekerij bevinden, en verdeeld in drie afdeelingen, voorafgegaan door eene inleiding. De heer Reinaud heeft eene analyse van dit vreemdsoortige geschrift en de vertaling der voornaamste passages geleverd. In zijne inleiding tracht Abd-el-Kader de zucht tot studie op te wekken en hij geeft de middelen aan om hetgeen men gelezen heeft voor zich en anderen nuttig te doen zijn. In het eerste hoofdstuk, waarin voornamelijk sprake is van het gewigt en de voordeelen der wetenschappen, klaagt de schrijver (te regt of te onregte?) dat de Europesche en voornamelijk de Fransche geleerden, die hunne onderzoekingen zoo ver hebben uitgestrekt en die bijna alle takken van menschelijke kennis tot een zoo hoogen trap van volmaaktheid hebben opgevoerd, er niet aan denken hun hart en hun geest te verheffen tot den Maker van alles, tot God, die het heelal met de hoogste wijsheid regelt, « nooit, zegt hij, hoort men hen spreken » over de Godheid en nooit is er sprake van in hunne » boeken! »

Het belangwekkendste gedeelte van het boek van Abd-El-Kader bevindt zich in het tweede hoofdstuk, waarin hij de wetten der zedekunde en haren Goddelijken oorsprong behandeld, Wij zullen het in zijn geheel aan onze lezers mededeelen.

« Alle profeten, van Adam tot Mahomet, waren het over de hoofdpunten eens. Alle hebben de eenheid Gods en de verpligting Hem eene dienst te wijden, verkondigd. Al hetgeen, zeiden zij, zich op aarde bevindt, is zijn werk. Hij bestaat door zich zelven. De zaak is, dat zij allen een denkbeeld hadden, dat is eerbied voor de Godheid en liefde voor zijne schepping predikten. De wijzigingen, die op verschillende tijdstippen werden aangebragt, gelden tijdelijke voorschriften, bepalingen, die op zeker tijdstip nuttig waren, en die het niet meer zijn op een ander. Het is daarmede gegaan als met de voorschriften van een geneesheer: heden schrijft hij een recept en morgen een ander, zonder te bedenken, dat God de Albestuurder is, en dat hij beter dan wij beoordeeelt, wat ons voegt of niet. In dien zin kan men zeggen, dat elke godsdienst goed was op het tijdstip, toen zij geopenbaard werd; de wijzigingen, die zij ondergaan heeft, betroffen transitoire bepalingen en veranderen in niets den aard van de personen, welke de Goddelijke zending hadden verkregen, die openbaar te maken

« De Messias bragt de verpligte rust van den sabbat op den Zondag over; hij veroorloofde varkensvleesch te eten en schafte de besnijdenis af. De Joden meenden tegen die veranderingen te moeten protesteren, zich grondende op deze woorden van Mozes (*Exodus*, k. XXXI. v. 10): ***houdt den Sabbat zoolang hemel en aarde bestaat.*** Indien, zeiden zij, de viering van den Sabbat moet blijven geschieden tot het einde der wereld, moet dit evenzeer met onze godsdienst het geval zijn. Daarop hebben de Christenen geantwoord: « De herwisseling van een voorschrift voor een ander is inderdaad niet gelijk met eene afschaffing van de geheele wet; het is slechts eene verbetering. De Pentateuchus bevat voorschriften van volstrekte waarheid en tevens voorschriften, die betrekking hadden hetzij op sommige personen, hetzij op een gegeven tijdperk. Wanneer de menschen veranderd zijn of de tijd verloopen is, vervallen dergelijke voorschriften van zelven. De Joden zelven hebben het voorbeeld gegeven van eene overtreding van den Sabbat bij eene gelegenheid, toen God om ze te straffen, hen in apen en zwijnen veranderde. Overigens heeft de Messias aldus gezegd:

« Ik ben niet gekomen om de wet te veranderen, maar wel om ze te volmaken. De schrijver van den Pentateuchus heeft gezegd: *ziel voor ziel, oog voor oog, neus voor neus en zoo naar elke verwonding.* Wel nu, ik zeg u: *Indien uw broeder u een slag op den regterwang geeft, houdt hem dan den linkerwang toe.* »

Het antwoord, door de Christenen aan de Joden gegeven, kan door de Muzelmannen weder tegen hen gerigt worden. Hetgeen de Messias van Mozes heeft gezegd, zeide Mahomet van den Messias. Mahomet heeft zich aldus uitgedrukt: *Ik ben niet gekomen om het Evangelie of den Pentateuchus af te schaffen, maar om ze de laatste bijvoeging te geven. De Pentateuchus bevat uiterlijke en voor de massa geschikte bepalingen en het Evangelie bepalingen voor den innerlijken mensch voor hen, die de volmaaktheid zoeken. Ik neem beide aan; ik neem het regt van wedervergelding aan, als een waarborg voor de veiligheid van ons leven.* Zietdaar algemeene en uiterlijke bepalingen. *Tevens beveel ik aan beleedigingen te vergeven, als een uitmuntend middel om Gode aangenaam te zijn.* Zietdaar, voorschriften voor den innerlijken mensch en die aantoonen, dat Mahomet de laatste profeet was. Inderdaad, onderstelt het karakter van profeet eene zedelijke regeling en die regeling kan theoretisch of practisch (geestelijk of stoffelijk) zijn, of wel beide te gelijk. De regeling van Mozes is practisch, voor zoover zij moeijelijk te volgen voorschriften bevatte: de regeling van den Messias was theoretisch, daar zij de verwerping van al het wereldsche en de beschouwing der hemelsche zaken bevatte. De regeling van Mahomet, deze twee zamenvattende, heeft elke nieuwe profetische zending onnoodig gemaakt,

« Men ziet, dat inderdaad de drie godsdiensten slechts ééne zijn en dat de verschillen slechts over ondergeschikte punten loopen. Men zou ze kunnen vergelijken bij de kinderen van één vader uit verschillende moeders geboren. Verwerpt men twee dier drie godsdiensten of verwerpt men een gedeelte en behoudt het andere, dan handelt men kleingeestig. Indien Muzelmanen en Christenen naar mij wilden hooren, dan zouden zij in vrede leven en elkander in alles als broeders behandelen. Ongelukkig zullen zij mij niet gelooven, daar het in de bedoeling van de Voorzienigheid ligt om aan den Messias alleen de zending op te dragen Muzelmannen en Christenen bijeen te brengen; dat zal plaats hebben kort voor het einde der wereld, wanneer de Messias op aarde zal terugkeeren; dat resultaat zal hij niet door de kracht der overtuiging verkrijgen, ofschoon hij de magt zal hebben dooden op te wekken en blinden en leprozen te genezen; dat zal geschieden door het zwaard en door bloed te vergieteen. Indien echter een man de waarheid wil leeren kennen, en een beroep doet op mijne kennis en hij in staat zou zijn mijne denkbeelden te volgen, dan zal ik hem zonder moeite bekeeren en hem niet door dwang mijne denkbeelden opleggen, maar door hem met kracht van redenen te dwingen de waarheid hulde te doen. »

Deze vergelijking tusschen het Judaïsme, het christendom en de leer van Mohamet, die wensch van eene naderende ineensmelting, die schijn van verdraagzaamheid, die wijze van beschouwing der godsdienstige vormen als transitoir, die voorgewende eenheid van grondregelen en tevens den flaauwen tint van Europeesch rationalisme, gevoegd bij eene geheel Oostersche argumentatie, zou, indien men er iets anders in kon zien dan de uitdrukking van een individueel gevoelen, een der merkwaardigste kenteekenen van de verzwakking of de naderende hervorming van de godsdienstige denkbeelden der Muzelmannen zijn.

De beroemde emir roemt vervolgens in het derde hoofdstuk de voordeelen van te kunnen schrijven, wat de mannen althans betreft; want hij verbiedt dit aan de vrouwen als een middel tot verspreiding van slechte zeden. In zijne geestdrift stelt hij den *Calam* (het riet om te schrijven) verre boven het zwaard; wij vreezen zeer, dat Abd-el-Kader in dit oogenblik den vos uit den fabel gelijkt, en de Franschen zien liever in de hand, die nog niet verzwakt is door den ouderdom, in deze dagen den Calam dan den sabel.

(Journal des Débats.)

Binnenland.

's Gravenhage, 21 Augustus.

Zijne Majesteit heeft bij besluit van den 14den dezer, no. 53, goedgevonden, den 1sten luitenant H. Brans, magazijnmeester der artillerie van de 3de klasse, te Woudrichem, op zijne aanvrage, krachtens art. 42, § 1, lit. *a* der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* no. 128), op pensioen te stellen, en het bedrag van dat pensioen, ingevolge de artt. 13 en 14 der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* no. 129), te bepalen op zes honderd gulden (*f* 600).

* In de zitting van den gemeenteraad alhier van heden is onder anderen ingekomen eene resolutie van Gedeputeerde Staten, waarbij goedgekeurd wordt het raadsbesluit van den 10den dezer, tot aankoop van een blok huizen in het Voorhout, tusschen het Vos in 't Tuintje en het Kalkstraatje.

Voorts is ingekomen een voorstel van Burg. en Weth. tot aanstelling van den heer van Luunen tot stads-breukmeester. — Ter lezing gelegd.

Al verder is ingekomen een request van bewoners der Willemstraat, verzoekende om aan de noord-oostzijde, in plaats van huizen te bouwen, boomen te planten. — Ter lezing gelegd.

Nog is ter tafel gebragt het rapport van het gemeente-armbestuur over den toestand van het armwezen alhier. — Ter lezing gelegd.

Door de vergadering is besloten in de volgende zitting over te gaan tot de benoeming van een tolgaarder aan het Scheveningsche kanaal, nadat deswege door Burg. en Weth. eene voordragt zal zijn gedaan.

Tot leden uit den Raad van den raad van beoordeeling over den Franschen Schouwburg zijn, met den Burg., benoemd de heeren Steengracht van Oosterland en de Brauw

De geloofsbrieven van al de elf herkozen leden zijn, na onderzoek, in orde bevonden en zijn zij toegelaten, om na eedsaflegging op den eersten Dingsdag in September zitting te nemen. Die van het nieuw benoemde lid, den heer van der Heim, uitlandig, zijn nog niet overgelegd.

Na langdurige discussie is, met 24 tegen 4 stemmen, afgestemd het praeadvys van Burgemeester en Wethouders tot afwijzing van het nader verzoek van den heer van Oldenbarneveld, genaamd Witte Tullingh, gewezen ontvanger der gemeente, tot het bekomen van pensioen; er is alzoo besloten, den laatste wel een pensioen te verleenen; zullende ten gevolge van dat besluit nader door Burgemeester en Wethouders eene voordragt worden gedaan tot bepaling van het quantum van dat pensioen.

Na het uitbrengen door de daartoe benoemde commissie, van het rapport over de gemeente-rekening over 1854, is naar aanleiding van het daartoe gedane voorstel besloten het nemen van een besluit op de conclusie van dat rapport tot goedkeuring der rekeningen tot vaststelling van het daartoe betrekkelijk raadsbesluit, tot de volgende zitting uit te stellen.

De Raad heeft zich vereenigd met het voorstel van Burgemeester en Wethouders tot magtiging der commissie van beheer over de spaarkasten voorziening in buitengewone duurte in het brood, tot verkoop van *f* 50,000 kapitaal tot voortzetting der uitkeeringen aan de bakkers, enz.

Op het nader uitgebragt praeadvys van Burgemeester en Wethouders, is, in overeenstemming daarmede, thans besloten aan de Societeit *de Vereeniging* toe te kennen eene schadeloosstelling van *f* 500 voor de schade, veroorzaakt door de verhooging der Willemstraat.

Overeenkomstig de conclusie van het rapport der daartoe benoemde commissie, is de rekening der schutterij over 1854 goedgekeurd; zijnde de begrooting dier schutterij voor 1856 in handen eener commissie gesteld.

Eindelijk de beraadslaging zijnde aangevangen over de ontwerp-verordeningen betrekkelijk de belasting op den wijn, is, na eene voorloopige discussie, besloten, die verordeningen alsnog te renvoijeren aan de commissie voor de verordeningen betrekkelijk de gemeente-belastingen, hoofdzakelijk, ten einde uit die verordeningen te ligten de daarin opgenomen strafbepalingen (als reeds geregeld bij de gemeentewet) en voorts tot het doen van andere noodzakelijke verbeteringen en herzieningen.

Z. M. heeft aan Mr. F. L. Wellekes Macdonald en Jhr. Mr. A. T. Teding van Berkhout, als directeuren der *Haarlemsche Brandverzekering-Maatschappij* te Haarlem, bewilliging verleend tot wijziging der statuten van gemelde maatschappij.

* Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden is den 17 dezer uit Stockholm te Berlijn teruggekeerd.

* De heer Lomonossoff, buitengewoon gezant en gevolmagtigd Minister van Z. M. den Keizer aller Russen bij het Nederl. Hof is van zijne buitenlandsche reis in de residentie teruggekeerd.

* In de residentie is aangekomen en aan het *Hôtel de Bellevue* afgestapt de hoofd-officier James Bryonner, in dienst van H. M. de Koningin van Engeland met familie.

* In deze residentie is aangekomen en aan het hôtel *den Ouden Doelen* afgestapt: baron Alfred de Reumont, zaakgelastigde van Z. M. den Koning van Pruissen, te Florence.

* Eergisteren heeft alhier in het Bosch een voorval plaats gehad, dat ernstige gevolgen had kunnen opleveren. Een heer, wiens hoed in het water viel en die dezen daaruit wilde halen, verloor het evenwigt en viel in het water. Reeds begon hij te zinken, toen een toesnellend grenadier zonder aarzeling in het water sprong en hem redde. De drenkeling bevond zich in bewusteloozen toestand en het was niet dan na het verleenen van geneeskundige hulp, dat hij het spraakvermogen terug erlangde.

* De normaal schietschool (eerste serie), welke op den 20 Mei zich vereenigd had, is gisteren uit elkander gegaan. De luitenant-kolonel Verschoor van het regement grenadiers en jagers heeft het voorzitterschap waargenomen. De heeren officieren, welke gedetacheerd waren om aan deze oefeningen deel te nemen, hebben op de vlakte van Waalsdorp een collation aangeboden aan de commissie, onder het betuigen van hunnen hartelijken dank voor de ontvangen instructie. Bij het schieten naar den prijs, hun van regeringswege toegestaan en bestaande in een allerprachtigst tirailleurs-geweer met toebehooren, is deze behaald door Jhr. P. A. Serrars, 2e luit. bij het 5e reg. infant. Onder-officieren, korporaals en manschappen hebben naar prijzen gedongen, welke bestonden in zilveren horologien en zilveren sigaren-pijpen.

* De in de volgende maand te Waalsdorp bepaalde manoeuvres, door het regement grenadiers en jagers, het 2e batt. van het 6e reg. infanterie; het 4e regement dragonders, benevens de batterij veld-artillerie zullen, naar men verneemt, na den 10 September a. s. een aanvang nemen, en zes keeren plaats hebben.

* De kerkeraad van de gereformeerde gemeente onder het Kruis alhier, heeft, ten einde te voorzien in de nog niet vervulde predikants-plaats bij die gemeente, het navolgende zestal predikanten zamengesteld, als de heeren: C. van den Oever, te Rotterdam; C. Kloppenburg, te Amsterdam; I. Plug, te Zwartsluis; N. Wedemeijer, te Dordrecht; A. van den Oever, te Oostenland en H. van den Oever, te Oudvormeer, waaruit door den kerkeraad beroepen is de WelEerw. heer C. van den Oever, te Rotterdam, tot leeraar en herder bij die gemeente.

Bij het Departement van Binnenlandsche Zaken is, ten behoeve der noodlijdenden door den jongsten watersnood opvolgende ontvangen van.

1o. Den heer Commissaris des Konings in Limburg, eene som van zeven en vijftig gulden zestien centen, wegens bijdrage door de koninklijke Harmonie te Maastricht.

2o. Den heer D. P. van Hoogenhuijze, secretaris van de Algemeene Rekenkamer, eene som van honderd twee gulden, uitmakende, na aftrek van eenige geringe onkosten het bedrag van hetgeen door den heer A. van Ingen te Rochester, in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika is ingezameld, zijnde die som bijeengebragt als volgt:

door de Karmes	Doll.	10	00
« A. v. I.	«	5	75
« J. Disbrouw	«	2	00
« J. Thompson	«	5	00
« A. de Vos	«	5	00
« J. Z. Zonneville	«	0	50
« A. Aldridge	«	1	00
« D. D. F. Moore	«	5	00
« J. de Visscher	«	0	50
« J. Wijnkoop	«	1	00
« J. Roda	«	0	50
« S. B. Raymond	«	0	25
« J. de Ridder	«	4	00
« P. Lintwieler	«	0	10
« M. van Velzen	«	0	25
« J. Roda jr.	«	0	50
Totaal	Doll.	34	75

3o. Den heer Staatsraad. Commissrris des Konings in Zuidholland, eene som van vijf en negentig gulden, twintig centen, bij den burgemeester van Rotterdam ingekomen van den heer A. H. van Cleef aldaar. zijnde de voorloopige opbrengst van den nieuwen druk van eenen door hem vervaardigden collectanten-zang, bij wijze van inteekening in Nederlandsch Indie verkrijgbaar gesteld, waartoe pogingen zijn aangewend door heeren Hijmans van Veenendaal, te Rotterdam, Jacobus Hijmans en Oliphant en Comp. te Samarang, benevens den vervaardiger;

4o. den Minister van Buitenlandsche Zaken eene som van duizend vijf honderd franken, in eenen wissel op den heer Nissan Solol, te Marseille overgemaakt, door den heer A. Nijssen, Zijner Majesteits consul te Tunis; zijnde die som te zamengesteld zoo uit de opbrengst van een in het Nederlandsch consulaat aldaar gegeven concert, als uit giften der Nederlandsche consulaire agenten op verschillende punten van den staat van Tunis: en

5o. Den heer S. J. van den Bergh, eene som van duizend vier honderd vijf en dertig gulden, zijnde de opbrengst van een a 30 centen verkocht dichtstukje, getiteld: Watersnood; te 's Gravenhage, bij M. C. de Graaf. jr. uitgegeven ten voordeele der overstroomden in Gelderland.

Eergisteren is voor het publiek opengesteld de brug, die bij Bennebroek over de Ringvaart van den Haarlemmermeer-polder is gelegd: zij is de gemakkelijkste communicatie van het spoorwegstation Vogelensang naar de Haarlemmermeer.

Te Arnhem heeft den 18 dezer de aanbesteding plaats gehad voor den aanbouw van stallen en gebouwen voor de kavallerie, hetwelk geheel in massa is aangenomen voor een som van *f* 78,400 door de heeren Elbers en van Brienen aldaar.

Men meldt uit Vlissingen, dd. 17 Aug. aan de *A. C.*: Zr. Ms. fregat *Prins van Oranje*, welke bodem sedert twee jaren buiten dienst geheel onttakeld in 's Rijks-dok was liggende, in deze week in het drooge dok gehaald, om daar te worden nagezien. Vermoedelijk zal dit schip dat vroeger een sieraad onzer zeemagt was, tot het doen van eenen zeetogt in orde worden gebragt. Zr. Ms. korvet met stoomhulpvermogen *Medusa*, kapt.-luit van Maldaghen, aan welke bodem, wiens masten nu verkort zijn, eene meerdere breedte aan de kiel is aangebragt, zal ter reede dezer stad halen, tot het verrigten eener nieuwe proefreis naar het Nieuwe Diep, zullende bij goede uitslag voor eene reis naar Java worden gedesigneerd.

In het Belgisch blad de *Broedermin* leest men uit Gent 11 Julij: Hoffmann van Fallersleben bevindt zich reeds eenige dagen in onze stad. Het is de tweede reize, dat hij sinds jaar en dag in de Nederlanden onderneemt, ter voltrekking van de nieuwe uitgave der deelen en 2 zijner Horae Belgicae, waarvan eerst verleden jaar het deel 11 verschenen is. Hoffmann van Fallersleben werd door zijne Vlaamsche vrienden met al de gulhartigheid ontvangen. welke zijne persoonlijkheid toekomt en zijnen opofferingsvollen wetenschappelijken ijver, waarmede hij sedert vele jaren voor onze oude litteratuur gewerkt heeft. Eergisteren woonde de geleerde man eene zitting bij der maatschappij van Vlaamsche letteroefening: de Tael is gansch het volk. Hij deed er eene kleine voordragt over eenen zeer belangrijken vond: brokken eens ouden druks van den Reinaert, in verzen. Tot hiertoe kende wij maar eenen ouden druk in proza De tegenwoordige bronnen van dit beroemd gedicht het Combweger en het Brusselsch handschrift en het Wijnsche fragment, — zijn daardoor met een vierde vermeerderd geworden. De maatschappij: de Tael is gansch het volk, heeft, op Hoffmanns voorstel, den heer senator Culeman, te Hannover, bezitter van den belangrijken vond, tot corresponderend lid benoemd, om zijne wetenschappelijke strevingen te erkennen en hem aan te moedigen, in het belang der wetenschap, het merkwaardig stuk uit te geven.

Terwijl Hoffmann er zich op toelegt, om de liefde voor onze litteratuur in zijn vaderland op te wekken en ze hier eene eervolle deelneming te verschaffen, is deze laatste hem zelve, de uiterste grens van ons spraakgebied te beurt gevallen: het *comité flamand de France*, te Duinkerken heeft hem tot eerelid benoemd.

Hoffmann zal zijne studien in Holland voortzetten en gaat van hier langs Brussel en Antwerpen naar Rotterdam en denkt bijzonder te Leiden een geruimen tijd te verblijven. (*Arnh. Ct.*)

Men spreekt van een plan des Keizers, om de tentoonstelling op het einde van October of November te sluiten en in Mei 1856 weder te openen. Zij, die de belangrijkste voorwerpen inzonden, zouden genoegen nemen in zoodanigen maatregel, als hen werd toegestaan het tentoongestelde vrij van inkomende regten te verkoopen en voor de alzoo van de hand gezette voorwerpen, in het voorjaar andere te zenden. Tot nu toe mag zoodanige verkoop niet geschieden en moet een regt van 10 à 20 p.ct. van de waarde worden betaald. Het toestaan van de voorwaarde der inzenders zoude eene opmerkelijke bres maken in ons verbodstelsel. De Keizer echter was genegen om den wensch der inzenders in te willigen, maar of het raadzaam zou zijn, den aanhangers van dit stelsel zulk een harden slag toe te brengen wordt betwijfeld.

In de *Annales de la Colonisation Algérienne* komt het volgende voor:

Sedert een jaar is er geen geweerschot gevallen, geen patroon afgebrand in Algiers. Dit is het eerst sedert 1830, en men mag hopen dat het blijvend zijn zal, daar deze toestand niet voortspruit uit voorbijgaande oorzaken, maar uit de algemeene verhouding, welke thans bestaat. Over eene uitgestrektheid van 40 millioen bunders, wappert de Fransche vlag ongestoord, en op weinige uitzondering na met goedkeuring der inlanders. De generaal Desvaux heeft zich naar Parijs begeven, om Fransche ondernemers uit te noodigen op kosten der bevolking van het Algeriesch gedeelte van de Sahara, de landerijen door bevloeijing in vruchtbare gronden te herscheppen. De fondsen zijn reeds voor een aanzienlijk gedeelte voorhanden.

Sedert achtereenvolgende jaren heeft deze kolonie reeds driemaal meer voedingsmiddelen opgeleverd, als haar eigen gebruik vorderde. Ook dit jaar is eene groote hoeveelheid hooi van daar naar het leger in het Oosten uitgevoerd; eene aanzienlijke hoeveelheid koren zal op de Fransche markt worden gebragt, de regie zal meer tabak dan vroeger ontvangen, en het katoen zal een schoonen oogst opleveren.

Ten gevolge van dezen toenemenden voorspoed, wordt de grond sterk gezocht. En niet alleen bij de Europeanen openbaart zich dit verlangen naar grondbezit; ook de inlanders zoeken thans evenzeer grondeigendom te erlangen, als zij vroeger zich daarvan trachtten te ontdoen.

Volgens een te Berlijn ontvangen berigt uit La Plata, heeft de Nederlandsche regering onlangs den wensch kenbaar gemaakt tot het sluiten van een handelstractaat met de Orientijnsche Republiek. De regering van dien Staat heeft besloten aan dien wensch gevolg te geven, en de onderhandelingen voor deze aangelegenheid zullen eerstdaags worden aangeknoopt.

De Keizerin-weduwe van Don Pedro, Keizer van Brazilië, moeder van wijlen de laatst overledene Koningin van Portugal, hare eenige dochter, heeft, na het laatste sterfgeval haren troost gezocht, (terwijl ze bijna geene bloedverwanten meer heeft) in *daden van menschlievendheid*. Tot dat einde heeft ze te Lissabon eene inteekening geopend tot het stichten van Bewaarscholen. Zij is er goed in geslaagd. Ook onze Nederlandsche Consul-Generaal draagt jaarlijks het zijne bij. — Aanvankelijk zijn er nu zes armen-kinderbewaarscholen te Lissabon gesticht (later eene te Oporto), die te zamen ongeveer 500 kinderen tellen. Om de zaak aan de onverschillige ouders smakelijk te maken, voorziet men de kinderen, die den geheelen dag van des morgens 9 ure tot aan de Vesper op de school blijven, des namiddags ten 1 ure van een eenvoudig smakelijk voedsel, verder worden ze op kosten der Keizerin en van de overige inschrijvers op eene gelijke wijze gekleed en voortreffelijk onderwezen. — Jaarlijks in de maand Mei trekken de kinderen, onder hunne afzonderlijke schoolbanieren, op, en begeven zich over de straat naar het gebouw, waar de commissie onderzoek doet naar den staat hunner vorderingen. (*U. Ct.*)

Nu in Spanje bepaald is om de kerkelijke goederen te onteigenen, is de volgende opgaaf niet zonder belang. De Roomsche kerk bezit in Spanje 9 aarts-bisdommen, 54 bisdommen. 63 diocessen, 63 kathdraal-kerken, 100 collegiaal-kerken, 20,462 parochie-kerken. De aartsbisschoppen en bisschoppen trekken een inkomen van 5,440,000 realen de kardinalen ontvangen daarenboven 20,000 realen. Voor de overige geestelijken, de administratie, de eeredienst, de seminarien worden de kosten op 141,730,000 realen berekend, hetgeen bijna 20,000,000 jaarlijks bedraagt. Bovendien zijn er 600 kloosters, te zamen bevattende 12,000 nonnen, die, zoowel als de 14,000 monniken, welke de kloosters hebben moeten verlaten, ieder 75 cents daags ontvangen. (*Kerk. Cour.*)

Uit Suriname wordt, dd. 19 Julij, het volgende medegedeeld:

In deze week is ter cognitie van het geregtshof gebragt eene zaak wegens mishandeling van eene slavin, die zich volgenderwijze heeft toegedragen: Er werd eene slavin op het piket der justitie door haren meester, KRACHTENS DE WET, zonder voorafgaand onderzoek, voor *drie* dagen gecustodieerd. Men hoorde daags daarna de slavin kermen, keek toen naar haar uit en vond haar in eene brandende koorts, veroorzaakt door het verschrikkelijk opzetten van hare borsten, waardoor zij aan hevige pijnen leed. En toen vernam men, dat zij moeder is van een zuigeling van 6 à 7 maanden, die in eenen ziekelijken toestand van haar is weggerukt, terwijl zij naar het piket werd gesleept. Dat kind was verstoken van hare zorg en van haar moederlijk voedsel, en zij prijs gegeven aan de hevigste pijnen Toen openbaarde zij al de mishandelingen, die zij zoo dikwerf heeft moeten ondervinden, en die zoodanig waren, dat de politie zelve (!!) nu in haar belang is opgetreden.

Kampen, 18 Aug. De stoomboot *de stad Deventer*, is naauwelijks een half uur van de stad verwijderd zoo even weder teruggekomen op sleeptouw van de *Kinsbergen*. Door het springen van twee bouten der ketel waarbij een stoker belangrijk gekwetst is, konde de vaart niet worden vervolgd; doch zijn de passagiers terstond met de *Kinsbergen* naar Amsterdam vervoerd.

De nachtdienst is heden avond gestaakt, doch zal morgen op den bepaalden tijd weder plaats hebben. (*K. Ct.*)

Ommerschans, 17 Aug. Zeker kolonist, D. B. alhier, heeft een water- en graanmolen van veertig duimen vlugt, uit enkel been vervaardigd, welke op de tentoonstelling van nijverheid te 's Hertogenbosch, in de maand Junij ll., met de zilveren medaille is bekroond geworden. Wanneer men in aanmerking neemt, dat de vervaardiger er van op een beschoten zolder, die tot werkplaats alle geschiktheid te wenschen overlaat, en, bij gemis van meest al de benoodigde gereedschappen, is geschied, krijgt het stuk veel hooger waarde. Het is te betreuren, dat een zoodanig genie, die tevens een ijverig werkman is, hier aan de vergetelheid blijft prijs gegeven, en niet door weldenkende kunstlievende menschen wordt geholpen, om in de vrije maatschappij zich meer te kunnen ontwikkelen, waardoor hem de gelegenheid geopend wordt eigen brood te kunnen winnen en een nuttig burger van den staat te worden

Venlo, 19 Augustus. Eene stoute afzetterij vond dezer dagen in den Bantuin alhier plaats. Een paardenkoopman aan de gebroeders Sch..... alhier, een paard geleverd hebbende kwam daarvoor den koopprijs afhalen. Hij was door hen goed ontvangen en het geld werd hem dadelijk geteld; doch naauwelijks had hij de quitantie afgegeven en het geld tot zich genomen, of beide broeders vielen op hem aan en dwongen hem, onder bedreiging tevens met een broodmes, den zak met geld weder af te geven. De koopman, blijdde van er het leven te hebben afgebragt, zocht echter hulp bij de justitie en riep deze niet nutteloos in. In den afgeloopen nacht kwam de heer van den Berg, officier van justitie te Roermond, alhier aan, en begaf zich dadelijk, vergezeld van een sterk escorte maréchaussées, naar de woning der verdachten, alwaar een huiszoeking den zak geld, inhoudende juist de specien door den koopman opgegeven, heeft doen ontdekken, ten gevolge waarvan de beide broeders Sch..... in hechtenis zijn gesteld en heden naar Roermond worden overgebragt. Naar men verneemt, zijn de verdachten reeds tot bekentenis gekomen. (*N. R. Ct.*)

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fransche Schouwb., Donderdag 23 Aug. 7 ure MIDI À 14 HEURES, vaudeville en un acte; LE BAL DU GRAND MONDE, vaudeville, en un acte; GREGOIRE vaudeville en un acte; QUI SE RESSEMBLE SE GÊNE vaudeville en un acte.

[illegible]ste Nederlandsche Staats-Loterij.

2e LIJST. 2e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 7128 *f* 5000; 5084 en 18189 ieder *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 20 Augustus 1855.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	63 5/8 13/16 5/8
Dito Certificat.	3	76 1/16
Dito Dito	4	93 3/4 7/16 5/16
O. I. Leening.	4	93
Amort. Syndic.	3½	90
Hand.-Maats.	4½	
Belgie.		
Certificaten.	2½	
D° *Rothschild*	2½	51 5/8
Frankrijk.		
Obligatiën	3	
Spanje.		
Nieuwe	1¼	18 3/4 13/16 13/16
Dito Buitenl.	3	37 15/16
D° Binnenl. c/m.	3	31 1/16
Bew. Sp. Com.		
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	3	40 1/8
Dito uitgest.	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	102 3/8
Dito 1828/1829	5	
Cert. 1831/1833	5	84 3/4
Dito Dito	4½	89
Dito *Hope*	4	78 5/8
Dito *Stieglitz*	5	77 3/8
Dito dito 5e Ser.	4	
Dito 1854	5	82 1/4
Inschr. Assig.	6	
Certific. dito.	6	
Polen.		
Obligatiën	4	
Oostenrijk.		
Metalliek	5	62 1/8 [illegible]
Dito bet. Amst.	5	74 1/2 [illegible]
Dito Nation.	5	67 9/16 11/16 [illegible]
Dito 1847	2½	81 7/8 [illegible]
Dito 1851/1852	2½	81 7/8 [illegible]

Mexic., te Lond. 3 pct. 20 15/16; dito Onb. 20 15/16; Grenada te Lond. p. s. 100 2½ pct. 18¼.

Londen, Consols 91⅛, ¼; 1 pct. Spanje 18⅞, 19⅛, Mexic., 21⅝, ⅞.

Ten gevolge van eenige verkooporders in Integr. 1 pCt. waren onze binnenl. fondsen heden over het geheel flaauwer, inzonderheid de genoemden. In vreemde effecten was de markt [illegible] ongunstig gestemd, doch met algemeen weinig affaire; alleen Spaansche blijven met eenige vraag zeer vast.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr. te 's Gravenhage.